

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/98/2024
Identifikačné číslo spisu:	1619201951
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1619201951.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Jozefa Zlochu, v spore žalobkyne I. I., narodenej B., bytom U., zastúpenej advokátom Mgr. Štefanom Krnáčom, so sídlom Bratislava, Černyševského 10, IČO: 50 776 959, proti žalovanej S. H., narodenej B., bytom G., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Consiliaris, s. r. o., so sídlom Bratislava, Ružová dolina 8, IČO: 47 248 301, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 7C/57/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2024 sp. zn. 7Co/58/2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a .

II. Žalobkyňa m á voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred súdom prvej inštancie

1. Okresný súd Malacky (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. novembra 2021 č. k. 7C/57/2019-163

- určil, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX, parcely registra „C“, nachádzajúcich sa v katastrálnom území H., obec H., okres S., parcela č. 8615/57, o výmere 302 m², druh pozemku záhrada, parcela č. 8615/214 o výmere 98 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, stavba: záhradná chata so súpisným č. XXX postavená na parcele č. 8615/214, popis stavby - záhradná chata, v spoluvlastníckom podiele 1/1.

- určil, že žalobkyňa je vlastníčkou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX, katastrálne územie H., obec H., okres S., pozemky parcely registra „C“, parcela č. 8414/72, o výmere 221 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, parcela č. 8414/86, o výmere 205 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, parcela č. 8414/87, o výmere 163 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, parcela č. 8414/89, o výmere 145 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, parcela č. 8414/91, o

výmere 593 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, parcela č. 8615/106, o výmere 200 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, parcela č. 8615/145, o výmere 253 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, parcela č. 8615/146, o výmere 286 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, parcela č. 8615/174, o výmere 97 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, parcela č. 8615/213, o výmere 218 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie v spoluvlastníckom podiele 1/79, a

- žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 34, § 37 ods. 1, § 38 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“). Dospel k záveru, že kúpna zmluva uzatvorená dňa 26. septembra 2016 medzi žalobkyňou ako predávajúcou a žalovanou ako kupujúcou bola absolútne neplatná. Vychádzal predovšetkým zo súkromného znaleckého posudku predloženého žalobkyňou č. 01/2021 vypracovaného dňa 28. januára 2021 MUDr. Jaroslavou Struňákovou, MPH, znalkyňou pre odbor Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria (liečba alkoholizmu, toxikománie, gerontopsychiatria), z ktorého záveru o. i. vyplynulo, že v čase podpisu kúpnej zmluvy išlo u žalobkyne jednoznačne o nespôsobilosť k právnym úkonom, kedy išlo u nej o ťažký úbytok poznávacích schopností.

II.

Konanie pred odvolacím súdom

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 31. januára 2024 č. k. 7Co/58/2022-232 rozhodol o odvolaní žalovanej tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyni proti žalovanej priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

4. Odvolací súd sa plne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o absolútnej neplatnosti vyššie špecifikovaného právneho úkonu žalobkyne a jeho procesný postup vyhodnotil ako správny.

5. K námietke žalovanej, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil splnenie procesných podmienok, odvolací súd konštatoval, že v danom prípade bola namietaná procesná podmienka na strane žalobkyne, konkrétne nedostatok procesnej spôsobilosti, patriaci medzi odstrániteľné vady konania. Odvolací súd dal do pozornosti, že žalobkyňa v čase podania žaloby nemala súdom ustanoveného zástupcu, nakoľko v tom čase nebola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony na základe súdneho rozhodnutia. Uviedol, že podanie žaloby je procesným úkonom na rozdiel od dohody o udelení plnomocenstva, ktorá je právnym úkonom. Ak procesný úkon nebol urobený oprávnenou osobou, možno dodatočne nedostatok riadneho plnomocenstva odstrániť jeho predložením súdu, čo v prejednávanej veci bolo vykonané súhlasom opatrovníka žalobkyne, ustanoveného v konaní o obmedzenie spôsobilosti žalobkyne, po podaní žaloby. Z toho dôvodu podľa odvolacieho súdu nebolo možné vyvodiť nesprávne posúdenie splnenia procesných podmienok zo strany prvoinštančného súdu.

III.

Dovolanie žalovanej

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie (ďalej aj ako „dovolateľka“), ktorého prípustnosť odôvodnila poukazom na § 420 písm. b), písm. c) a písm. f) CSP.

7. K vade podľa § 420 písm. b) CSP došlo podľa dovolateľky tým, že na strane žalobkyne nebola splnená podmienka procesnej subjektivity; namietla pritom procesnú nespôsobilosť žalobkyne od prvého úkonu, ktorý vo veci urobila. V danej súvislosti poukázala na ods. 17. rozhodnutia prvoinštančného súdu a ods. 6. rozhodnutia odvolacieho súdu s tým, že ak znalec v znaleckom posudku (z 22. marca 2019, č. 7/2019) dospel k záveru, že žalobkyňa nemá spôsobilosť na právne úkony v rozsahu potrebnom na vybavenie si právneho zástupcu a jedná sa u nej o duševnú poruchu trvalého charakteru, nemohla v júni 2019 udeliť právnemu zástupcovi písomné splnomocnenie na zastupovanie v prejednávanej veci. Uvedenú procesnú vadu považuje dovolateľka za takú závažnú, že ju nebolo možné dodatočne

konvalidovať ani vyjadrením súhlasu opatrovníka žalobkyne. Podľa dovolateľky mal súd prvej inštancie žalobkyni ustanoviť v prebiehajúcom konaní opatrovníka.

8. V súvislosti s podaním dovolania z dôvodu podľa § 420 písm. c) CSP týkajúceho sa nespôsobilosti žalobkyne samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu dovolateľka poukázala na skutočnosti vyplývajúce z dôvodov uvedených v ods. 7. tohto rozhodnutia. Podľa dovolateľky súd prvej inštancie mal postupovať podľa § 68 ods. 1, ods. 2 CSP, čo však neurobil.

9. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP uplatnila žalovaná pre nedostatočné odôvodnenie, arbitrárnosť a zmätočnosť rozhodnutia, v ktorom sa odvolací súd dostatočne nevysporiadal s jej odvolacími námietkami. S poukazom na nálezy Ústavného súdu SR z 22. septembra 2020 sp. zn. I. ÚS 235/2020 a z 23. júna 2022 sp. zn. III. ÚS 104/2022 namietla, že jej argumenty ani jeden súd nezobral do úvahy, ani dostatočným a ústavne udržateľným spôsobom nevysvetlil, prečo jej argumenty neboli relevantné. Dovolateľke nie je zrejmé, prečo súd prvej inštancie, aj odvolací súd, úplne ignorovali jej výpoveď a skutočnosti v nej uvedené. Súd nižšej inštancie podľa dovolateľky nesprávne a arbitrárne vyhodnotili vykonané dôkazy (výpovede žalovanej a svedkov) a vyvodili z nich nesprávne skutkové a právne závery.

10. Súčasťou dovolania bol návrh na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu, že v konaní malo dôjsť k zásadným procesným pochybeniam, pre ktoré podľa nej pravdepodobne dôjde k zrušeniu alebo zmene rozhodnutia. Ako dôvody hodné osobitného zreteľa dovolateľka uviedla okolnosti, že bez odloženia právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia bude môcť byť bez obmedzenia nakladané s nehnuteľnosťami, pričom ich bude možné previesť na tretie osoby, čím môže dôjsť k poškodeniu žalovanej a jej vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Ak by sa tak stalo, a následne by žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, došlo by k reťazeniu súdnych sporov medzi žalovanou a novými nadobúdateľmi, čo by bolo značne nehospodárne a navyše by sa žalovaná ocitla v neistom právnom postavení.

11. Na základe uvedených skutočností žalovaná navrhla zrušiť rozsudky odvolacieho a prvoinštančného súdu, vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznať žalovanej voči a žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

12. Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

IV.

Konanie pred dovolacím súdom

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre vyhovieť návrhu na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, pričom v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom rozhodnutie nevydal. Po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti a dôvodnosti dovolania.

14. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu a to z akýchkoľvek hľadísk (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 77 CMP).

15. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na

opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

16. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

17. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 423 CSP dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1, 2 CSP).

Podľa § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

K dovolaniu podľa § 420 písm. b) CSP

18. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. b) CSP dovolateľka videla v tom, že na strane žalobkyne neboli splnené procesné podmienky.

19. Nesplnenou procesnou podmienkou podľa dovolateľky je nedostatok procesnej subjektivity žalobkyne.

Podľa § 19 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“, platného pred 1. júlom 2016) spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 61 CSP (procesná subjektivita), ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. júla 2016, procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 7 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. (ods. 1 veta prvá). Smrťou táto spôsobilosť zanikne (ods. 2 veta prvá).

Podľa § 63 ods. 1 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

Podľa § 67 CSP (procesná spôsobilosť) každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony.

20. Z citovaných ustanovení § 19 OSP a § 61 CSP vyplýva, že pojmy „spôsobilosť byť účastníkom konania“ a „procesná subjektivita“ sú obsahovo totožné, keď korelátom procesného pojmu „procesná subjektivita“ je hmotnoprávny pojem „spôsobilosť na práva a povinnosti“. Procesnú subjektivitu v zmysle CSP má teda ten subjekt (sporová strana), ktorý vo sfére hmotného práva disponuje spôsobilosťou na práva a povinnosti.

21. Naproti tomu strana sporu má „procesnú spôsobilosť“ vtedy, ak môže pred súdom konať samostatne, a táto jej spôsobilosť nebola obmedzená, resp. sporová strana jej nebola zbavená súdnym rozhodnutím.

22. Pojem „procesná subjektivita“ teda nemožno zamieňať s pojmom „procesná spôsobilosť“. Procesná subjektivita vzniká narodením a smrťou táto spôsobilosť zaniká (§ 19 OSP, resp. § 61 CSP v spojení s § 7 OZ).

23. Kritériom prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. b) CSP je namietanie nedostatku spôsobilosti strany mať práva a povinnosti. Procesná subjektivita žalobkyne, odvodená od jej spôsobilosti mať práva a povinnosti, a teda mať aj procesné práva a povinnosti, vznikla jej narodením a trvala až do právoplatného skončenia súdneho konania, resp. trvá naďalej, keďže žije.

24. Pokiaľ dovolateľka naplnenie podmienok ustanovenia § 420 písm. b) CSP videla aj v tom, že žalobkyňa vzhľadom na závery znalca v znaleckom posudku č. 7/2019 z 22. 03. 2019 nebola schopná v júni 2009 udeliť splnomocnenie advokátovi na podanie žaloby, tento dôvod nespĺňa vyššie uvedené kritérium prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. b) CSP.

25. Vzhľadom na uvedené je dovolacia námietka o nedostatku procesnej subjektivity žalobkyne nedôvodná, čo samo osebe je dôvodom na zamietnutie dovolania podľa § 448 CSP.

K dovolaniu podľa § 420 písm. c) CSP

26. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. c) CSP, t. j. že strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník dovolateľka videla v tom, že znalec v znaleckom posudku č. 7/2019 z 22. 03. 2019 dospel k záveru, že žalobkyňa nemá spôsobilosť na právne úkony v rozsahu potrebnom na vybavenie si právneho zástupcu a zároveň sa u nej jedná o duševnú poruchu trvalého charakteru; v júli 2019 už nebola schopná udeliť splnomocnenie na zastupovanie v tomto konaní právnomu zástupcovi, nakoľko v danom čase už nebola takéhoto konania schopná, preto je takýto úkon žalobkyne neplatný podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka a právny zástupca nebol oprávnený na podanie žaloby. Podľa dovolateľky takúto závažnú procesnú vadu nemožno dodatočne konvalidovať, a to ani vyjadrením opatrovníka žalobkyne, ktorým

udelil súhlas s udeleným plnomocenstvom.

27. Pokiaľ v tejto súvislosti odvolací súd konštatoval, že „Ak procesný úkon nebol urobený oprávnenou osobou, možno dodatočne nedostatok riadneho plnomocenstva odstrániť jeho predložením súdu, čo v prejednávanej veci bolo vykonané súhlasom opatrovníka žalobkyne, ktorý bol ustanovený v konaní o obmedzenie spôsobilosti žalobkyne po podaní žaloby. V danom prípade preto nemožno vyvodiť nesprávne posúdenie splnenia procesných podmienok zo strany prvoinštančného súdu.“, také odôvodnenie dovolateľka nepovažuje za správne. Podľa jej názoru súd prvej inštancie mal postupovať podľa § 68 ods. 1 CSP a žalobkyni v prebiehajúcom konaní ustanoviť opatrovníka, čo však neurobil.

Podľa § 67 CSP každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony.

V rozsahu, v akom nemá fyzická osoba spôsobilosť samostatne konať pred súdom, koná za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. Procesný opatrovník je osoba ustanovená z dôvodov uvedených v tomto zákone súdom, ktorý spor prejednáva a rozhoduje (§ 68 ods. 1, 2 CSP).

Podľa § 69 CSP súd ustanoví procesného opatrovníka fyzickej osobe, ktorá nemôže samostatne konať pred súdom a nemá zákonného zástupcu. Rovnako postupuje, ak zákonný zástupca nemôže za fyzickú osobu konať alebo ak je nečinný.

Podľa § 248 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku (CMP) ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil a ustanoví jej opatrovníka.

28. Rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony je možné formulovať ako negatívny výpočet konaní, kedy súd vo výroku svojho rozhodnutia uvedie, na ktoré právne úkony osoba, o ktorej spôsobilosti sa v konaní rozhoduje, nie je spôsobilá. A contrario z toho potom vyplýva, že na ostatné vo výroku neuvedené právne úkony osoba spôsobilá je. Aj keď sa preferuje, aby súd uvádzal tento negatívny výpočet, nie je vylúčené, aby uviedol aj výpočet pozitívny. V tom prípade ide o to, že súd vo výroku svojho rozhodnutia uvedie právne úkony, na ktoré osoba spôsobilá je.

29. Z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 22. októbra 2019 č. k. 38Ps/17/2018-59 obmedzil spôsobilosť žalobkyne v tom rozsahu, že:

- menovaná nie je spôsobilá rozhodovať o záležitostiach týkajúcich sa jej zdravotného stavu, poskytovania zdravotnej starostlivosti, o umiestnení svojej osoby do zdravotníckeho zariadenia, kam môže byť umiestnená aj bez svojho súhlasu,
- nie je spôsobilá uzatvárať zmluvy, pôžičky, úvery, ručenia a robiť akékoľvek právne úkony majetkovej povahy v žiadnom rozsahu,
- nie je spôsobilá nakladať s finančnými prostriedkami nad sumu 30 eur týždenne.

Súd súčasne žalobkyni ustanovil opatrovníka v osobe L. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. s tým, že opatrovník je oprávnený a povinný zastupovať žalobkyňu v rozsahu právnych úkonov, v ktorých bola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony.

30. Rozsudok, ktorým došlo k obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony je záväzný dňom nadobudnutia jeho právoplatnosti (§ 226 CSP); nemá spätnú účinnosť.

31. Najvyšší súd SR už v uznesení sp. zn. 3Cdo/115/2010 uviedol, že „strata procesnej spôsobilosti môže u fyzickej osoby nastať predovšetkým zbavením alebo obmedzením jej spôsobilosti k právnym úkonom na základe rozhodnutia súdu (§ 186 a nasl. OSP), pričom procesne nespôsobilý účastník musí byť zastúpený zákonným zástupcom. Rozsudok, ktorým sa rozhodlo o pozbavení alebo obmedzení spôsobilosti na právne úkony treba považovať za rozsudok o osobnom stave, ktorý však nemá spätnú účinnosť.“ ...

32. V čase začatia konania (22. 08. 2019), a tomu predchádzajúceho udelenia plnej moci advokátovi, teda žalobkyňa nemala obmedzenú spôsobilosť na právne úkony. Odvolací súd v bode 13. odôvodnenia jeho rozsudku správne poukázal na to, že nedostatok procesnej spôsobilosti patrí medzi odstrániteľné vady konania, keďže bez ďalšieho nevedie k zastaveniu konania, a že žalobkyňa v čase podania žaloby nebola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony na základe rozhodnutia súdu. Taktiež správne poukázal na to, že podanie žaloby je procesným úkonom, na rozdiel od dohody o udelení plnomocenstva, ktoré je právnym úkonom a ak procesný úkon nebol urobený oprávnenou osobou, možno dodatočne nedostatok riadneho plnomocenstva odstrániť jeho predložením súdu, čo v prejednávanej veci bolo vykonané súhlasom opatrovníka žalobkyne, ktorý bol ustanovený v konaní o obmedzení spôsobilosti žalobkyne po podaní žaloby.

33. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 3Cdo/105/2010 z 21. 10. 2010 poukázal na to, že „aj v prípade, ak by v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. c) OSP (teraz § 420 písm. c) CSP) došlo, nemožno bez ďalšieho z toho vyvodit', že by tým bola spôsobená určitá ujma na právach všetkým účastníkom konania. V sporovom konaní, kde stoja proti sebe procesné strany s opačnými záujmami na výsledku konania, účastník konania, ktorý je s výsledkom sporu (s rozhodnutím súdu) spokojný, nepocituje ako ujmu na svojich právach okolnosť, že prípadne mohlo dôjsť v jeho neprospech k porušeniu procesných predpisov. Na druhej strane bolo by však v rozpore s princípom sporového konania, ak by účastník, v neprospech ktorého k žiadnemu porušeniu procesného predpisu nedošlo, mohol takéto porušenie, ktorého sa dopustil súd len vo vzťahu k inému účastníkovi konania, namietat' v záujme dosiahnutia priaznivejšieho výsledku vo svoj prospech. V danom prípade to znamená, že dovolatelia, ktorí boli v konaní neúspešní, nemôžu voči úspešnej žalobkyni namietat' vadu konania podľa § 237 písm. c) OSP, ktorá má spočívať v nedostatku jej procesnej spôsobilosti a riadnom zastúpení žalobkyne v súdnom konaní. Preto k vade spôsobujúcej zmätočnosť rozhodnutia podľa § 237 písm. c) OSP by dovolací súd mohol prihliadať len vtedy, ak procesnú spôsobilosť nemali dovolatelia bez toho, aby boli riadne zastúpení.“

Uvedený záver platí aj v danom prípade. Dovolateľka, ktorá bola v konaní neúspešná, nemôže voči úspešnej žalobkyni namietat' vadu konania podľa § 420 písm. c) CSP, ktorá má spočívať v nedostatku procesnej spôsobilosti a riadneho zastúpenia žalobkyne v súdnom konaní. K vade spôsobujúcej zmätočnosť rozhodnutia podľa § 420 písm. c) CSP by dovolací súd mohol prihliadať len vtedy, ak by procesnú spôsobilosť nemala dovolateľka a táto by nebola riadne zastúpená.

34. Vzhľadom na uvedené dovolací súd považoval dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. c) CSP za neprípustné, čo by samo osebe viedlo k odmietnutiu dovolania v tejto časti podľa § 447 písm. f) CSP.

K dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP

Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1, 2 CSP).

Podľa § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

35. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

36. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

37. Pojemným znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018) a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu/veci za prítomnosti strán sporu/účastníkov konania, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

38. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

39. Ako je uvedené vyššie, súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

40. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

41. Porušenie konkrétnych procesných práv dovolateľka v dovolaní neuviedla a nešpecifikovala. V zmysle § 433 CSP pritom dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľka poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. V dovolaní len všeobecne, bez bližšej konkretizácie namietla nedostatočné odôvodnenie, arbitrárnosť a zmätočnosť rozhodnutia dovolacieho súdu, ktorý sa podľa nej nevysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami žalovanej, jej argumenty nezobral do úvahy a nevysvetlil, prečo tieto argumenty neboli relevantné. Absencia špecifikácie

namietanej arbitrárnosti, t. j. neuvedenie v čom (prečo) odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nespĺňa požiadavky riadneho odôvodnenia má za následok neprípustnosť takého dovolania. Pokiaľ namietanú arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu odvodzovala od námietky nesprávneho právneho záveru, v kontexte vyššie uvedeného vymedzenia podmienok prípustnosti dovolania z dôvodu nesprávneho procesného postupu súdu je potrebné zdôrazniť, že nesprávny právny záver nezakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka neuviedla žiadny bližšie špecifikovaný dôvod, pre ktorý považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za nedostatočne odôvodnený.

42. Dovolací súd má za to, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie v ich kompletizujúcej jednote je odôvodnený dostatočne, zrozumiteľne a presvedčivo a vyplýva z neho, na základe akých skutkových zistení a vyhodnotenia ktorých dôkazov dospel k záveru o neplatnosti kúpnej zmluvy a dôvodnosti žaloby. Dovolanie podané podľa § 420 písm. f) CSP z toho dôvodu považoval za nedôvodné.

43. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalovanej zamietol (§ 448 CSP).

44. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.